

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Збірник матеріалів
II-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

08 - 10 квітня 2020 року, м. Одеса

У збірнику опубліковано матеріали II-Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 08 - 10 квітня 2020 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.	- ректор Одеської національної академії харчових технологій, д. т. н., професор (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	- проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Дец Н.О.	- начальник навчального відділу, к.т.н., доцент
Корнієнко Ю.К.	- директор центру дистанційного навчання, к. ф.-м. н., доцент
Кручек О.А.	- начальник відділу контролю якості та сертифікації, к. т. н., доцент
Мураховський В.Г.	- директор Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент
Сярова А.С.	- методист Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти

Оргкомітет II-Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

- застосування інтерактивних форм навчання (ділових ігор, вирішення проблемних ситуацій, кейс-методу, дискусій);
- застосування проблемно-зорієнтованого і ситуаційного підходу до навчання;
- впровадження активних форм співпраці з роботодавцями та залучення студентів до виконання науково-дослідних проектів «під замовлення» і під потреби роботодавця;
- залучення студентів до творчої роботи, в тому числі, стимулювання індивідуальної та самостійної;
- активне використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (організація веб-конференцій, вебінарів, створення віртуальних колективів, що працюють над проектами);
- перехід до системи навчання, яка має на меті не накопичення сукупності знань, а формування здатності аналітичного осмислення інформації та її критичної оцінки.

Література

1. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України / Ю.В. Бистрова // Право і інноваційне суспільство. - 2015. - № 1 (4). - С. 27-33.
2. Коулз М. Национальная система квалификаций. Обеспечение спроса и предложения квалификаций на рынке труда / М. Коулз, О. Н. Олейникова, А. А. Муравьева - М.: РИО ТК им. А. Н. Коняева, 2009. - 115 с.
3. Васильев І. Б. Професійна педагогіка: конспект лекцій для студентів інженерно-педагогічних спеціальностей. В 2 ч. Ч. 1, 2 / І. Б. Васильев. - 4-е вид., перероб. і доп. - Х.: [б., в.], 2003.– 327 с.

ДИСКУСІЯ ЯК МЕТОД НАБУТТЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ КОМПЕТЕНТІСНИХ І СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК

О.Л. Гаркович, М.М. Мадані, І.О. Кузнецова, І.П. Кондратенко

Головними характеристиками випускника будь-якого ЗВО є його компетентність і мобільність. Успішність досягнення цієї мети залежить не тільки від того, що засвоюється (зміст навчання), але і від того, як засвоюється: індивідуально або колективно, в авторитарних або гуманістичних умовах, з опорою на увагу, сприйняття, пам'ять або на весь особистісний потенціал людини, за допомогою репродуктивних або активних методів навчання.

Більшість традиційних методів навчання спрямовані на повідомлення істини, констатацію проблеми або методу її вирішення, не відводячи належної ролі відстоюванню думки суб'єкта навчання. Разом з тим, найбільш повне розкриття особистості студента, його поглядів і розуміння проблем досягається саме через полеміку, обговорення в дружніх суперечках і дискусіях на заняттях і в позаурочний час. Цінність дискусії, як методу навчання і виховання, полягає в тому, що вона відображає діалектику моральних, вольових та інших якостей

підлітків, юнаків та дівчат.

У підготовці майбутніх екологів важливо розвивати навички критичного аналізу альтернативних варіантів рішення і толерантності до сприйняття точки зору іншої людини, іншого дискурсу, менталітету, культури взагалі.

Серед таких сучасних дидактичних пошуків одне з провідних місць належить навчальній дискусії, тобто цілеспрямованому обміну думками, ідеями, судженнями заради пошуку істини.

Дискусійні методи можуть бути реалізовані у вигляді діалогу учасників або груп учасників, сократівської бесіди, групової дискусії або «круглого столу», «мозкового штурму», аналізу конкретної ситуації або інших.

Групова дискусія проходить кілька етапів: 1. Орієнтація учасників в темі дискусії і в позиціях відносно один одного; 2. Збір інформації; 3. Оцінка інформації, як правило, передбачає ситуацію зіставлення, конфронтації і навіть конфлікту ідей; 4. Консолідація, тобто вироблення колективної думки на вирішувану проблему, і оцінка ефективності прийнятого рішення [1].

Важливу роль в процесі дискусії відіграє емоційне забарвлення діяльності в навчальному процесі. Позитивні емоції можуть поліпшити роботу пам'яті і забезпечити довгострокове запам'ятовування з подальшим вилученням інформації з пам'яті. Коли емоції лежать в основі досвіду, отриманого в процесі навчання, це підвищує здатність індивідуума до його запам'ятовування. Наприклад, коли група людей, співпрацюючи, успішно справляється з важким завданням, сам факт досягнення і соціальна природа досвіду можуть пробудити позитивні емоції. Емоції покращують запам'ятовування інформації і роблять процес навчання значним [2].

З іншого боку, емоції можуть заважати навчальному процесу. Особливо коли учасники спираються не на факти і закономірності, а на власні емоції, або просто не володіють предметом спору. Безумовно, викладачу необхідно приділяти увагу культурі дискусій: шанобливому і доброзичливому ставленню один до одного, відсутності докорів і образ. Важливу роль в організації дискусії відіграють правильно і вчасно поставлені питання. За своїм характером питання можуть бути уточнюючими, зустрічними, навідними або казусними.

Поряд з достоїнствами дискусійні методи мають ряд недоліків, про які повинен пам'ятати викладач: дуже легко піти в сторону від теми обговорення, при вузько поставленій темі можливі повторення, надуманість проблеми або відірваність обговорюваної ситуації від життя не викликає у студентів інтересу і бажання обговорювати проблему. Але добре підготовлена, цікава для студентів дискусія має незаперечні переваги і можливості для їх розвитку та становлення грамотними і активними фахівцями.

У світовому педагогічному досвіді набули поширення ряд прийомів організації обміну думками, які представляють собою згорнуті форми дискусій. До їх числа відносяться наступні:

Диспут. Учасники дискусії відразу ж визначають дві протилежні точки зору з обговорюваного питання і діляться на дві групи - прихильників однієї

точки зору і прихильників іншого. Групи розсідаються по різних сторонам аудиторії. Після цього на середину виходить один з членів першої групи і наводить аргумент на захист своєї точки зору. Потім виходить представник другої групи, спростовує висловлену аргумент і наводить свій аргумент. Далі знову виходить людина з першої групи, спростовує доводи попереднього оратора і висловлює нові аргументи. Так відбувається до тих пір, поки прихильники будь-якої точки зору не переконують прихильників іншого в своїй правоті. У середині групи учасники дискусії можуть колективно обговорювати аргументи іншої групи, можуть встановлювати чергу виходу і висловлювання аргументів на захист своєї точки зору або надавати це право тому, у кого є що сказати. Якщо хтось із групи в результаті дискусії змінив свою точку зору, він може перейти в іншу групу. Закінчитися диспут можна декількома способами. У результаті докладного обговорення прихильники обох точок зору отримують багато нової інформації. Розглянувши питання з різних сторін, вони можуть схилитися до однієї з думок. Одна з груп може переконати іншу [2].

Дебати - явно формалізоване обговорення, побудоване на основі заздалегідь фіксованих виступів учасників - представників двох протилежних, команд-суперників (груп), - і спростувань. Варіантом цього виду обговорень є так звані «британські дебати», які відтворюють процедуру обговорення питань в Британському парламенті. У них обговорення починається з виступу представників від кожної зі сторін, після чого трибуна надається для запитань і коментарів учасників по черзі від кожної сторони. Після закінчення обговорення відбувається розподіл аудиторії («болота») на боки «за» і «проти» в залежності від переваги аргументів, таким чином визначається результат дискусії [2].

Мозковий штурм. Це дуже поширена форма, використовувана для вирішення творчих завдань. Її основний принцип - відділення етапу генерації ідей від етапу остаточного прийняття рішення. Завдання етапу генерації ідей - запропонувати якомога більше способів вирішення проблеми. Приймаються будь-які ідеї, незалежно від їх серйозності або просто шалені. Учасники повинні відчувати себе абсолютно вільно, тоді звільниться дремаюча творча енергія і серед потоку пропозицій з'являться справжні ідеї. Щоб нікого не бентежити, забороняється будь-яка критика. Один з учасників призначається протоколістом, його мета - записати все, що буде названо [2]. На другому етапі (прийняття рішення) всі запропоновані ідеї піддаються серйозному аналізу. Для початку учасники можуть виробити певні критерії, за якими будуть відбиратися відповідні ідеї. Другий варіант - критерії самі виробляються в процесі обговорення. Результатом цього етапу буде відбір одного або декількох відповідних рішень.

Дискусія дозволяє досягати таких ефектів:

- дає повне уявлення про проблему, висвітлює її з різних боків, тому що дає можливість висловити різноманітні думки, в тому числі альтернативні;
- зменшує протидію сприйняттю і розумінню нової інформації та

забезпечує коригування власних позицій і кожним учасником;

- пом'якшує приховані конфлікти, тому що відкритість суджень знімає емоції в оцінці чужих ідей;
- надає груповому рішенню статус групової норми;
- колективне прийняття рішень підвищує згуртованість групи і є передумовою для активізації учасників у процесі реалізації прийнятих рішень як власних;
- у дискусії з'являються додаткові можливості підтвердження або підвищення власного статусу.

Література

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. К.: Альма-матер, 2015. - 304 с.
2. Оганесян Н.Т. Методы активного социально-психологического обучения. - Нижний Новгород, НГАСУ, 2002. - 176 с.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН, ПОВ'ЯЗАНИХ З БЕЗПЕЧНІСТЮ ХАРЧУВАННЯ

Л.М. Пилипенко, А.В. Єгорова

Кафедра біохімії, мікробіології та фізіології харчування ОНАХТ завжди приділяє увагу підвищенню методологічного рівня викладання дисциплін біологічного профілю та забезпеченню сучасними відомостями, певним обладнанням та тестами для практичного використання при підготовці фахівців різного рівня - студентів, магістрів, аспірантів. Невід'ємною складовою забезпечення цієї роботи є професійний підхід викладачів до організації навчання.

Основними шляхами для досягнення цієї мети є:

- проведення власних досліджень, що стосуються моніторингу та визначення безпечності харчових ресурсів та продуктів їх переробки;
- використання в навчальному процесі доступних засобів та тест-систем для точного та експресного контролю харчових об'єктів;
- участь у міжнародних заходах різного рівня;
- підвищення кваліфікації та постійне ознайомлення з сучасними публікаціями та розробками закордонних вчених;
- впровадження власних розробок, які стосуються визначення безпечності харчової сировини та продуктів її переробки в навчальний процес.

Підвищенню обізнаності та кваліфікації викладачів сприяла їх участь у наступних заходах останніх років: в 26-й Міжнародній конференції FoodMicro 2018 в Берліні з доповідями про методичне забезпечення навчального процесу та наукові розробки в ОНАХТ; у 6-ому Регіональному семінарі-тренінгу з біобезпеки та біозахисту в Україні, організованому Бредфордським університетом (Великобританія) з вченими Інституту біохімії

**ПЕРЕЛІК ЗВО УКРАЇНИ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ
У II-ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ**

1. Академія рекреаційних технологій і права, м. Луцьк
2. Бахмутський коледж мистецтв ім. І. Карабиця, м. Бахмут
3. Вищий навчальний комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівська медична академія ім. А. Крупинського», м. Львів
4. Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, м. Вінниця
5. Горлівський інститут іноземних мов Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет, м. Бахмут
6. Державний заклад «Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України», м. Запоріжжя
7. ДЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка», м. Старобільськ
8. Донецький національний медичний університет, м. Краматорськ
9. Донецький національний медичний університет, м. Кропивницький
10. Донецький національний медичний університет, м. Лиман
11. Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь
12. Житомирський торговельно-економічний коледж Київського національного торговельно-економічного університету, м. Житомир
13. Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя
14. Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ
15. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ
16. Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ
17. Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ
18. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Кременчук
19. Луцький національний технічний університет, м. Луцьк
20. Маріупольський державний університет, м. Маріуполь
21. Миколаївський коледж Вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Миколаїв
22. Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ
23. Національний університет оборони України ім. І. Черняховського, м. Київ
24. Національний університет харчових технологій, м. Київ
25. Національний фармацевтичний університет, м. Харків
26. Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Одеса
27. Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса
28. Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова (ОНУ), м. Одеса

29. Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка, м. Полтава
30. Східноукраїнський Національний університет ім. В. Даля, м. Сєверодонецьк
31. Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль
32. Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків
33. Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава
34. Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини, м. Умань
35. Харківська медична академія післядипломної освіти, м. Харків
36. Харківський національний медичний університет, м. Харків
37. Центральноукраїнський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка, м. Кропивницький

ЗМІСТ

Особливості акредитації освітніх програм національним агентством з забезпечення якості вищої освіти	
Л.М. Тележенко, І.М. Калугіна, Н.А. Дзюба	3
Методичні засади тайм-менеджменту сучасного викладача	
О.Б. Каламан	6
Організаційні та методичні принципи мовної підготовки студентів та науково-педагогічних працівників ОНАХТ	
О.С. Зінченко	9
Силабус на шляху інноваційного розвитку освітнього процесу	
С.О. Воїнова	13
Академічна доброчесність - заорука надання якісних освітніх послуг	
А.О. Максютюв	14
Формування професійних компетенцій	
Т.І. Нікітчина, Т.А. Манолі, Я.О. Баришева	17
Медіаграмотність як складова академічної доброчесності	
О.І. Дроздов	19
Доброчесність - головна наскрізна ідея забезпечення якості вищої освіти	
С.О. Лозинська, Л.Т. Пукаляк, Н.М. Ціцюра	20
Науково-методичне забезпечення ефективності освітнього процесу при засвоєнні студентами дисципліни «Інновації в індустрії гостинності»	
Л.А. Тітомир	23
Сучасні підходи в організації екологічної освіти	
І.П. Кондратенко, О.Л. Гаркович	24
Веб-ресурс для моніторингу сучасних технологій з метою підвищення якості наповнення та викладання навчальних дисциплін ІТ спрямування	
А.В. Селіванова, А.С. Винник	25
Методичні підходи до викладання технічних дисциплін екологічного циклу	
Г.В. Крусір, О.Л. Гаркович, І.В. Коваленко	27
Дискусія як метод набуття здобувачами вищої освіти компетентнісних і соціальних навичок	
О.Л. Гаркович, М.М. Мадані, І.О. Кузнецова, І.П. Кондратенко	29
Методологічні основи інноваційного викладання дисциплін, пов'язаних з безпечністю харчування	
Л.М. Пилипенко, А.В. Єгорова	32
Застосування принципів відкритих даних для забезпечення представленості наукових доробків у репозитаріях академічних текстів	
О.В. Ольшевська, А.Ю. Волкова, Ж.А. Титуренко	33
Applying the principles of smart library to the activities of the scientific and technical library	
A. Kharakhash, I. Zinchenko, A. Shershun	35
Електронний контент дисциплін кафедри БЖД	
О.О. Фесенко, З.М. Сахарова, К.Г. Барбан	36